

БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган аймгийн Могод сумын Ерөнхий боловсролын сургуулийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2024/163/НА-СА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn Булган
аймаг

2024 он

Дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ

Утас: **7034-2580**

Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол

Утас: **7034-2716**

Цахим хаяг: : enkhtsoodolj@audit.gov.mn

ЦЭСБ аудит ХХК-ийн захирал: Ч.Цэрэннадмид

Утас: **9511-2689**

Цахим хаяг: tseb.audit@gmail.com

Аудитор Ш.Ганчимэг

Утас: **99377360**

Цахим хаяг: shagdarganchimeg44@jmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

---

1. Хараат бус аудиторын дүгнэлт.....	3-4
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	5-12
3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	13
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа.....	13
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....	13
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	13-14
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт.....	14-16
4. Аудитын тайлан.....	17
4.1 Ерөнхий зүйл	17
4.2 Материаллаг байдал	17
4.3 Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хэрэгжилт.....	17
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	17-18
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	19
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	19
5. Аудитын илрүүлэлт	19-20
6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл	21

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
СӨБ	Цэцэрлэгийн өмнөх боловсрол
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл
БШУС	Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

КОД	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	172,992,849.32	218,201,634.56
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	92,030,248.23	143,059,833.47
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	92,030,248.23	143,059,833.47
3121	Төгрөг	92,030,248.23	143,059,833.47
31211	Төрийн сангийн харилцах	92,030,248.23	143,059,833.47
33	АВЛАГА		
34	УРЬДЧИЛГАА		
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	80,962,601.09	75,141,801.09
351	Түүхий эд материал	3,194,400.00	3,502,400.00
3511	Тусгай зориулалттай материал	2,166,000.00	2,166,000.00
3513	Эм боох материал	1,028,400.00	1,336,400.00
354	Хангамжийн материал	77,768,201.09	71,639,401.09
3541	Бичиг хэргийн материал	922,840.00	1,582,940.00
3542	Аж ахуйн материал	4,523,550.00	789,350.00
3543	Сэлбэг хэрэгсэл	8,500.00	8,500.00
3545	Барилгын засварын материал	6,831,800.00	
3546	Хүнсний материал	8,148,500.00	
3547	Бусад хангамжийн материал	57,333,011.09	69,258,611.09
36	НӨӨЦИЙН БАРАА		
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,483,363,754.23	1,331,738,247.77
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ		
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	1,483,363,754.23	1,331,738,247.77
392	Биет хөрөнгө	1,426,939,004.23	1,279,680,997.73
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,478,125,807.23	1,478,125,807.23
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-236,005,576.72	-390,919,645.72
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	107,626,706.50	151,853,625.50
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-27,520,253.78	-47,317,059.74
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	120,615,582.88	120,862,534.88
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-38,398,822.08	-49,185,569.32
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	10,200,000.00	10,200,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-6,801,583.28	-8,541,583.28
39217	Ном	19,097,143.48	14,602,888.18
393	Биет бус хөрөнгө	56,424,750.00	52,057,250.04

39301	Програм хангамж	5,900,000.00	5,900,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-671,250.00	-5,038,749.96
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	51,196,000.00	51,196,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,656,356,603.55	1,549,939,882.33
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	11,337,025.00	
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	11,337,025.00	
413	Өглөг	11,337,025.00	
4132	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	11,337,025.00	
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,645,019,578.55	1,549,939,882.33
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,645,019,578.55	1,549,939,882.33
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	354,268,948.85	354,268,948.85
51101	Өмч: - төрийн	51,196,000.00	51,196,000.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	635,897,179.03	540,817,482.81
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	635,897,179.03	635,897,179.03
5122	Тайлант үеийн үр дүн		-95,079,696.22
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	654,853,450.67	654,853,450.67
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,656,356,603.55	1,549,939,882.33

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

КОД	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,816,666,407.54	1,219,356,608.10
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	789,745,707.54	44,002,808.10
120	Нийтлэг татварын бус орлого	789,745,707.54	42,702,808.10
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	120,000.00	1,622,550.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	120,000.00	1,122,550.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		500,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	780,739,707.54	39,433,458.10
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	8,886,000.00	1,646,800.00
122	Тусламжийн орлого		1,300,000.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/		1,300,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,026,920,700.00	1,175,353,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	856,678,100.00	951,964,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	856,678,100.00	951,964,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	5,150,000.00	
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,150,000.00	

1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	165,092,600.00	223,389,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	165,092,600.00	223,389,700.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,046,940,312.32	1,308,827,981.92
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,046,940,312.32	1,308,827,981.92
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	992,681,074.40	1,226,738,025.17
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	576,095,394.40	680,365,529.76
210101	Үндсэн цалин	416,594,681.16	476,762,308.38
210102	Нэмэгдэл	125,432,985.19	176,199,922.11
210104	Урамшуулал	34,067,728.05	27,403,299.27
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	71,922,215.45	86,266,621.22
210201	Тэтгэврийн даатгал	49,170,859.25	59,210,063.66
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,743,377.89	6,778,694.68
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,582,947.15	5,406,895.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,130,319.45	1,356,815.17
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,294,711.71	13,514,151.98
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	145,085,425.00	161,953,848.25
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,853,000.00	8,091,836.38
210302	Түлш, халаалт	138,039,825.00	153,562,011.87
210303	Цэвэр, бохир ус	192,600.00	300,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	20,785,487.99	874,500.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	20,785,487.99	874,500.00
2105	Нормативт зардал	27,030,059.00	43,488,455.00
210502	Хоол, хүнс	27,030,059.00	43,488,455.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	644,000.00	10,000,300.00
210604	Урсгал засвар	644,000.00	10,000,300.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,170,300.00	6,735,088.78
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,975,300.00	2,000,400.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,195,000.00	4,734,688.78
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	146,948,192.56	237,053,682.16
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,970,385.00	25,891,140.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,900,100.00	1,060,800.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	112,077,707.56	210,101,742.16
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	54,259,237.92	82,089,956.75
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	54,151,665.00	45,575,630.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	45,918,065.00	45,575,630.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	8,233,600.00	
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	107,572.92	36,514,326.75
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	107,572.92	36,514,326.75

ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ			
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	769,726,095.22	-89,471,373.82
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		5,608,322.40
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз		5,608,322.40
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		-5,608,322.40
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	769,726,095.22	-95,079,696.22

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН	<u>1,027,040,700.00</u>	<u>1,178,276,350.00</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	120,000.00	2,922,550.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	120,000.00	1,622,550.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	120,000.00	1,622,550.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	120,000.00	1,122,550.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	500,000.00
122	Тусламжийн орлого	-	1,300,000.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	-	1,300,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,026,920,700.00	1,175,353,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	856,678,100.00	951,964,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	856,678,100.00	951,964,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	5,150,000.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,150,000.00	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	165,092,600.00	223,389,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	165,092,600.00	223,389,700.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	<u>917,463,451.77</u>	<u>1,102,595,664.76</u>
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	917,463,451.77	1,102,595,664.76
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	857,301,163.85	1,027,337,508.01
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	576,095,394.40	680,365,529.76
210101	Үндсэн цалин	416,594,681.16	476,762,308.38
210102	Нэмэгдэл	125,432,985.19	176,199,922.11
210104	Урамшуулал	34,067,728.05	27,403,299.27

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	71,922,215.45	86,266,621.22
210201	Тэтгэврийн даатгал	49,170,859.25	59,210,063.66
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,743,377.89	6,787,915.59
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,582,947.15	5,397,674.82
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,130,319.45	1,356,815.17
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,294,711.71	13,514,151.98
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	133,748,400.00	173,290,873.25
210301	Гэрэл, цахилгаан	6,853,000.00	8,091,836.38
210302	Түлш, халаалт	126,702,800.00	164,899,036.87
210303	Цэвэр, бохир ус	192,600.00	300,000.00
2105	Нормативт зардал	32,662,729.00	35,188,755.00
210502	Хоол, хүнс	32,662,729.00	35,188,755.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,200,000.00	13,584,500.00
210604	Урсгал засвар	1,200,000.00	13,584,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	4,170,300.00	6,735,088.78
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,975,300.00	2,000,400.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,195,000.00	4,734,688.78
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	37,502,125.00	31,906,140.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,411,825.00	23,054,840.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	13,090,300.00	8,851,300.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	60,162,287.92	75,258,156.75
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	60,054,715.00	38,743,830.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	51,821,115.00	38,743,830.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	8,233,600.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	107,572.92	36,514,326.75
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	107,572.92	36,514,326.75
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>109,577,248.23</u>	<u>75,680,685.24</u>

5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	17,547,000.00	24,651,100.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	17,547,000.00	24,651,100.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	17,547,000.00	24,651,100.00
222001	Тоног төхөөрөмж	13,187,000.00	22,356,100.00
223001	Бусад хөрөнгө	4,360,000.00	2,295,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>(17,547,000.00)</u>	<u>(24,651,100.00)</u>
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	92,030,248.23	51,029,585.24
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		92,030,248.23
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	92,030,248.23	143,059,833.47

2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	354,268,948.85	654,853,450.67	635,897,179.03	1,645,019,578.55
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	354,268,948.85	654,853,450.67	635,897,179.03	1,645,019,578.55
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	-	-
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	354,268,948.85	654,853,450.67	635,897,179.03	1,645,019,578.55
D01	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	354,268,948.85	654,853,450.67	635,897,179.03	1,645,019,578.55
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	354,268,948.85	654,853,450.67	635,897,179.03	1,645,019,578.55
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(95,079,696.22)	(95,079,696.22)
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	354,268,948.85	654,853,450.67	540,817,482.81	1,549,939,882.33

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,294,733,000.00	1,127,246,764.76	167,486,235.24	87.06
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,294,733,000.00	1,102,595,664.76	192,137,335.24	85.16
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,240,695,800.00	1,027,337,508.01	213,358,291.99	82.8
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	765,159,000.00	680,365,529.76	84,793,470.24	88.92
210101	Үндсэн цалин	524,171,200.00	476,762,308.38	47,408,891.62	90.96
210102	Нэмэгдэл	211,496,500.00	176,199,922.11	35,296,577.89	83.31
210104	Урамшуулал	29,491,300.00	27,403,299.27	2,088,000.73	92.92
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	95,644,900.00	86,266,621.22	9,378,278.78	90.19
210201	Тэтгэврийн даатгал	65,038,500.00	59,210,063.66	5,828,436.34	91.04
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,651,600.00	6,778,694.68	872,905.32	88.59
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,121,300.00	5,406,895.73	714,404.27	88.33
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,530,400.00	1,356,815.17	173,584.83	88.66
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	15,303,100.00	13,514,151.98	1,788,948.02	88.31
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	239,592,900.00	173,290,873.25	66,302,026.75	72.33
210301	Гэрэл, цахилгаан	12,000,000.00	8,091,836.38	3,908,163.62	67.43
210302	Түлш, халаалт	227,292,900.00	164,899,036.87	62,393,863.13	72.55
210303	Цэвэр, бохир ус	300,000.00	300,000.00		100
2104	Хангамж, бараа материалын зардал				
2105	Нормативт зардал	60,340,200.00	35,188,755.00	25,151,445.00	58.32
210502	Хоол, хүнс	60,340,200.00	35,188,755.00	25,151,445.00	58.32
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	13,600,000.00	13,584,500.00	15,500.00	99.89
210604	Урсгал засвар	13,600,000.00	13,584,500.00	15,500.00	99.89
2107	Томилолт, зочны зардал				
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	7,998,900.00	6,735,088.78	1,263,811.22	84.2
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,031,400.00	2,000,400.00	31,000.00	98.47
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,967,500.00	4,734,688.78	1,232,811.22	79.34
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,359,900.00	31,906,140.00	26,453,760.00	54.67
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	49,408,600.00	23,054,840.00	26,353,760.00	46.66
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	8,951,300.00	8,851,300.00	100,000.00	98.88
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	54,037,200.00	75,258,156.75	-21,220,956.75	139.27
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	54,037,200.00	38,743,830.00	15,293,370.00	71.7
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	54,037,200.00	38,743,830.00	15,293,370.00	71.7
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлэн захирагчдад олгох		36,514,326.75	-36,514,326.75	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		36,514,326.75	-36,514,326.75	
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		24,651,100.00	-24,651,100.00	
	Дотоод эх үүсвэрээр		24,651,100.00	-24,651,100.00	
222001	Тоног төхөөрөмж		22,356,100.00	-22,356,100.00	
223001	Бусад хөрөнгө		2,295,000.00	-2,295,000.00	
1	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,294,733,000.00	1,178,276,350.00	116,456,650.00	91.01

131	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	949,963,700.00	951,964,100.00	-2,000,400.00	100.21
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	949,963,700.00	951,964,100.00	-2,000,400.00	100.21
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого				
132	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	253,192,900.00	223,389,700.00	29,803,200.00	88.23
132001	Орон нутгийн төсвөөс	253,192,900.00	223,389,700.00	29,803,200.00	88.23
133	ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧДААС				
134	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ				
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	91,576,400.00	1,622,550.00	89,953,850.00	1.77
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,026,400.00	1,122,550.00	903,850.00	55.4
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,930,000.00	500,000.00	2,430,000.00	17.06
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	86,620,000.00		86,620,000.00	
122	ТУСЛАМЖИЙН ЭХ ҮҮСВЭРЭЭС САНХҮҮЖИХ		1,300,000.00	-1,300,000.00	
122	Тусламжийн эх үүсвэрээс санхүүжих		1,300,000.00	-1,300,000.00	
124	БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР				
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		92,030,248.23	-92,030,248.23	
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		143,059,833.47	-143,059,833.47	

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэл, зорилго, зорилтын талаар

Могод сумын ЕБС нь сургалтын үйл ажиллагаа явуулдаг, Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны харьяа байгууллага юм.

Тайлант онд “Багш, удирдах ажилтан, албан хаагчдын сахилга хариуцлагыг дээшлүүлж, суралцагч бүрийн сурлагын чанарт ахиц гаргаж, хүүхэд нэг бүрийг хөгжүүлэх” гэсэн зорилт дэвшүүлэн ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус сургууль нь Боловсролын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, НББ-ийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Нийгмийн даатгал, Татварын багц хуулиуд, Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, Засгийн газрын 2022 оны 107,192-р тогтоол, БШУС-ын 2022 оны А/500, А/494, А/430, А/122 дугаар тушаал, Засгийн газрын 2023 оны "Төрийн албаны зарим албан тушаалын хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай" 241 дүгээр тогтоол, "Цалингийн хэмжээ тогтоох итгэлцүүр, түүнийг хэрэглэх төрийн байгууллагуудын жагсаалт, орон тооны дээд хязгаар тогтоох тухай" 213 дугаар тогтоол, "Төрийн үйлчилгээний албан тушаалын зэрэглэл, албан тушаалын жагсаалтыг шинэчлэн тогтоох тухай" 240 дугаар тогтоол, БШУС-ын 2023.06.13-ны өдрийн "Чиглэл хүргүүлэх тухай" 1а/2714 албан бичгээр ЕБС, цэцэрлэгийн нөхөн хангалтыг шийдвэрлэх талаар ирүүлсэн чиглэл зэрэг тайлант онд дээд шатны эрх бүхий байгууллагуудаас ирүүлсэн заавар, журмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль, тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Төсвийн шууд захирагч батлагдсан төсөвт үндэслэн зарлагыг хянан баталж дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж байгаа бол аймгийн Төрийн сан холбогдох санхүүгийн баримт материал, гэрээ, гүйцэтгэлийн баримт бичгийг хянаж, зарлагын гүйлгээг цахимаар хийж байна. Иймд төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг үр нөлөөтэй гэж тодорхойлон, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэх шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Тус сургуулийн 2023 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын 2020 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрийн А/424 захирамжаар баталсан Булган аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн багцын төсөвт байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөж байна. Энэ нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Могод сумын ЕБС-ийн 2023 оны санхүүгийн тайланг УСНББОУС, Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна. Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Могод сумын ЕБС-ийн 2023 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос (106,416.8) мянган төгрөгөөр буюу 6.5 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс мөнгөн хөрөнгө, үндсэн хөрөнгийн дансад материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Хүснэгт 1: Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	92,030,2	143,059,8	51,029,6
Авлага	-	-	-
Байгууллагаас авах авлага		-	
Бараа материал	80,962,6	75,141,8	(5820,8)
Үндсэн хөрөнгө	1,483,363,7	1,331,738,2	(151,625,5)
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	(309,397,4)	(501,002,6)	191,605,2
Нийт хөрөнгө	<u>1,656,356,6</u>	<u>1,549,939,9</u>	<u>(106,416,7)</u>
Өр төлбөр		-	-
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	354,268,9	354,268,9	-
Өр төлбөр /богино хугацаат/			
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	<u>1,656,356,6</u>	<u>1,549,939,9</u>	<u>(106,416,7)</u>

Тайлант онд мөнгөн хөрөнгө дансанд улсын төсвийн 143,059,8 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй тайлагнажээ. Үүнд: дотуур байрны сурагчдын тоо төлөвлөгөөгөөр 80 хүүхэд хамруулахаас дунджаар 62,5 хүүхэд хамруулсан, үдийн цай хөтөлбөрт 225 хүүхэд

хамруулахаас хүүэд өдрийн гүйцэтгэл дунджаар 210,5 хүүхэд хамруулсан, хүнсний бүтээгдэхүүний нөөц бэлтгээгүй зэрэг нь үлдэгдэлд нөлөөлсөн байна.

Бараа материалын үлдэгдэл өмнөх оноос 7.2 хувиар буюу 5,820,8 мянган төгрөгөөр буурсан нь хүнсний бүтээгдэхүүн нөөцлөөгүй, аж ахуйн материал акталж данснаас хассантай холбоотой байна. Сумын Орон нутгийн төсвөөс урсгал засварын зардалд 13,584,5 мянган төгрөгийн дэмжлэг үзүүлснийг бүртгэлд бүрэн тусгасан зарцуулсан байна. Тайлант онд 874,5 мянган төгрөгийн аж ахуйн материал акталж, БШУЯ-аас ирүүлсэн 919,1 мянган төгрөгийн сурах бичгийг дансанд бүртгэсэн байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,331,738.2 мянган төгрөг болж 461,023.0 мянган төгрөгөөр буурсан. БШУС-ын 2023 оны А/230 дугаар тушаалаар хуваарилсан сургалтын байгууллагад олгох тоног төхөөрөмжийн нөхөн хангалтын 25,731.7 мянган төгрөгөөр Төрийн худалдан авах ажиллагааны цахим системд байршуулсан цахим дэлгүүрээс 18 ширхэг 16,182,0 мянган төгрөгийн электрон таблет, 30 ширхэг 2,100,0 мянган төгрөгийн түшлэгтэй сандал зэргийг худалдан авсан байна. Принтер, свинч, 65 инчийн дэлгэц зэрэг 4 ширхэг 4 нэр төрлийн 3,134,7 төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг нөхөн хангалтын зардлаар цахим дэлгүүрээс худалдан авах гэсэн боловч тухайн барааны нэр төрөл байхгүй зэргээс шалтгаалан ТБОНӨБАҮХАТ хуулийн хүрээнд харьцуулалтын аргаар худалдан авсан байна.

Тавилга эд хогшил дансанд 617,1 мянган төгрөг, тоног төхөөрөмж дансанд 3,449,2 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээ хийж орлогод авсан бөгөөд холбогдох эрх зүйн зөвшөөрлийг Булган аймгийн Орон нутгийн өмчийн газраас авсан байна. Хандиваар 1,550,0 мянган төгрөгийн дэлгэц хүлээн авч тоног төхөөрөмжийн дансанд бүртгэсэн. БШУЯ-аас 271 ширхэг 33,817,1 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө шилжүүлснийг данс бүртгэлд тусгасан. Тайлант онд номын фонд данснаас 5,608,3 мянга, тоног төхөөрөмж данснаас 3421,0 мянга, тавилга эд хогшил данснаас 3,752,9 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө акталсан, 11,322,7 мянган төгрөгийн дахин үнэлгээ хийгдсэн зэрэг нь үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл буурах шалтгаан болсон.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,549,939.8 мянган төгрөг болж 95079,8 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнтэй холбоотой байна.

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар үйл ажиллагааны нийт орлого өмнөх оноос 597,309.8 мянган төгрөгөөр буюу 32.8 хувиар буурахад үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгө буурсан нь нөлөөлжээ.

Урсгал зардал өмнөх оноос 261,887.6 мянган төгрөгөөр өсчээ. Өмнөх оны үзүүлэлтээс цалин, хөлс болон ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл 118,714.5 мянган төгрөг, хоол, хүнсний зардал 2,526.0 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн байна.

Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус сургуулийн 2023 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр болон нийт зарлагыг 1,124,153.7 мянган төгрөгөөр тооцон төсөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлснийг 951,964.1 мянган төгрөгөөр баталж, 172.189.6 мянган төгрөгөөр бууруулсан

байна. Тайлант онд дээрх төсөвт 2 удаа өөрчлөлт оруулж, оны эцэст 951,964.1, мянган төгрөгөөр тодотгон баталжээ.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 12 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 951954,1 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, орон нутгийн төсвөөс 223,389.7 мянган төгрөгийг төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр нийт 1,175,353.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгож, 143,059.8 мянган төгрөгийг зарцуулаагүй үлдэгдлээр тайлагнажээ.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,027,337.5 мянган төгрөг буюу 87.5 хувьтай байгаа нь байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал 66,302.1 мянган төгрөг, цалин 84,794.0 мянга, нормативт зардал /хоол/ 25,151,5 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэгдсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 3. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

Хөтөлбөр	д/д	Арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	зөрүү	Биелэлт
71802 Ерөнхий боловсрол	1	80226- Байр ашиглалтын үйлчилгээ	2387,0	2385,5	1,5	99,94
	2	80312- Сургалт семинар	1193,5	0	1193,5	0
	3	81605- Эрүүл мэндийг дэмжих	2480,4	2000,0	480,4-	80,63
	4	81801- Үдийн цай хөтөлбөр	52190,8	38743,8	13446,9	74,23
	5	81806-Дотуур байрны хүүхдийн хоол	81117,1	68354,2	12816,9	84,21
	6	81816- Хүүхдэд ээлтэй сургалтын орчин	25734,7	25734,1	0,6	100.0
	7	81823- Боловсролын багшийн сургалт	5619,9	5619,0	0	100
	8	81834- Боловсролын стандарт сургалт	641448,0	545424,7	96023,3	88,65
	9	81835- Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	138137,8	112639,0	10788,2	91,26
	10	81848-Сурах бичгийн түрээс	2026,4	2000,4	3,1	98,47
	12	80111- Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	253192,9	223389,7	29803,2	88,23
	13	80112- Нийтлэг үйлчилгээ	500,0	500,1	-	100.0
	Нийт			1,175,353.8	1,102,595.6	72,758.2

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар төвлөрсөн орлого байхгүй.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Могод сумын ЕБС-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн урсгал засварын зардалд засвар хийх төсөв гаргаж байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлөөр хэлэлцүүлж шийдвэр гаргаагүйтэй холбоотой асуудлаар өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг “ЦЭСБ аудит” ХХК-ийн аудитор Ш.Ганчимэг, аудиторын туслах Д.Туяа нар гүйцэтгэж, хяналтыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер Ж.Энхцоодол, дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Эрдэнэ нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Могод сумын ЕБС нь 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 01 дүгээр сарын 04-ны өдрийн 01 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр өмнөх оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын дүнг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл байхгүй гэж үнэлсэн.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг өмнөх оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 527,736.7 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 5,277.4 мянган төгрөгөөр тогтоож, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын дүнгээс 70 хувиар тооцон 3,694.2 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэлийн дагуу ажиллажээ.

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор тус сургууль 12 дугаар зүйлийн 12.1.1, 12.1.2, 12.1.3 дахь заалтууд, 15 дугаар зүйлийн 15.1.2-15.1.7 дахь заалтуудад хуулиар хориглосон зардлуудыг санхүүжүүлээгүй байна. Хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан хэмнэлийн бусад арга хэмжээтэй холбоотой зардлыг санхүүжүүлээгүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээллийг бүрэн байршуулсан байна.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Булган аймгийн Могод сумын ЕБС-ийн 2023 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгдсэн. Санхүүгийн тайлангийн аудит хийхэд баримтлах ерөнхий бодлого, чиглэлийн дагуу Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт, үндсэн хөрөнгө, бараа материалын зарцуулалт, төсвийн зарцуулалттай холбоотой асуудлыг хянахаар тусгайлан авч үзсэн.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар 68.7 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт, 21,072.5 мянган төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлснийг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Хүснэгт 4. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	68.7	1	68,7	100
Албан шаардлага	1	21,072.5	1	21,072.5	100
Зөвлөмж	-	0	-	0	-
Нийт дүн	2	21,141.2	1	21,141.2	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй болно.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар илэрсэн нийт 3,575.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс 1,775.0 мянган төгрөгийн 1 албан шаардлага, 1,800.1 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж, өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоох зөрчилтэй асуудал гараагүй.

5.2 Албан шаардлага

1. Шатахууны зардлыг норматив зардлаар тооцоогүй, 1,775.0 мянган төгрөгөөр зарүүтэй тооцсон нь Зам тээврийн сайдын 2019 оны 390 тоо “Жишиг норм батлах тухай” тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар баталсан "Авто машины 100 км гүйлтэд зарцуулах шатахуун зарцуулалтын жишиг норм"-ыг баримтлаагүй, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул албан шаардлага хүргүүлсэн.

5.3 Зөвлөмж

Зардалтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт:

Тус сургууль нь 2023 оны төсвийн жилд урсгал засварын зардалд орон нутгийн төсвөөс санхүүжилт авсан бөгөөд тухайн төсвийг зурцуулах өртгийн тооцоолол хийж өмч хамгаалах зөвлөлөөр хэлэлцүүлээгүй УСНББОУС-12, НББ-ийн тухай хуулийн 13.1, 13.7 дахь заалтыг тус тус зөрчсөн.

Өгсөн зөвлөмж:

Урсгал засварын зардлын төсөв гаргаж өмч хамгаалах зөвлөлөөр хэлэлцүүлж шийдвэр гаргуулж, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 6 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн	Үүнээс					Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		Тоо	Залруулсан		Залруулаагүй			Тоо
					Дүн		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Дүн	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Урсгал засварын зардалд засвар хийх төсөв гаргаж ӨХЗөвлөлөөр хэлэлцүүлсэн шийдвэр байхгүй	1	1,800.1	-	-			1	1,800.1	-	-	-	-
Шатахууны зардлыг норматив зардлаар тооцоогүй	1	1775,0			1	1775,0			-	-		
Дүн	2	3575,1			1		1	1800,1				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс

